

Dette notat opsummerer Landsforeningen for Bygnings- og Landskabskulturs betragtninger og forslag til ændringer i den gældende "Lov om bygnings fredning og bevaring af bygninger og bymiljøer".

I øvrigt henviser Landsforeningen for Bygnings- og Landskabskultur(By&Land) til rapport fra udvalget om bygningsbevaring: "Bygningsbevaring" udgivet i 2009 af Kulturministeriet. Denne rapport indeholder en række anbefalinger som By&Land fortsat anser for relevante.

By&Land ønsker generelt en større økonomisk og oplysende indsats, for både de fredede som de bevaringsværdige bygninger. Indsatsen ønskes overfor ejere og den almene befolkning.

Fredede bygninger

Vi ser gerne et fredningssystem, der spænder fra kulturmiljø til bygningsfredninger med mulighed for del-, detalje- og interiørfredninger.

Del-, detalje-, og interiørfredning vil i det følgende blive benævnt differentieret fredning.

Differentieret fredning

Den gældende fredningslov rummer reelt mulighed for differentierede fredninger, som foreningen ønsker fremmet i praksis. I lovens § 2 er "byggningsdele" nævnt side om side med "byggningsværker", uden at dette defineres nærmere.

By&Land er af den opfattelse, at fredning af bygningsdele bør defineres som delfredning. Det har der imidlertid ikke tidligere været praksis for. Det er et spørgsmål om at udpege og beskrive de bærende fredningsværdier i facader, detaljer, bygningsdele eller interiører, og lade disse vægte ligeså højt som andre bærende fredningsværdier.

By&Land er af den opfattelse, at værdifulde interiører som inventar, der hører til en bygnings oprindelige udrustning, eller historisk interiører, der siden er tilkommet en bygning, også skal kunne fredes.

Differentieret økonomi

Det er By&Lands ønske, at økonomisk støtte administreres, så pengene følger de bærende fredningsværdier.

Derfor skal forfald pr. år knytte sig til de udpegede bærende fredningsværdier. Ved differentieret fredning skal pengene differentieres tilsvarende.

Fredning af kulturmiljøer

Den gældende lovgivning har fokus på fredning af enkeltbygninger.

By&Land anbefaler en ændring, så kulturmiljøer af national betydning kan fredes.

Der bør være mulighed for at frede samlede helheder og komplekser, hvis sammenhængen har en værdi. Der skal altså være tale om områder, hvor værdien ligger i det samlede anlæg/miljø frem for i de enkelte bygninger.

Selvstændige landskabsarkitektoniske værker

By&Land har i en skriftlig henvendelse (9. august 2016 – bilag 1) til Kulturministeriet foreslået konkrete justeringer af bygningsfredningsloven, således at loven sætter rammerne for både fredede og bevaringsværdige selvstændige landskabsarkitektoniske værker, på lige fod med bygninger.

By&Land ønsker, de allerede foreslåede justeringer skrives ind i lovtæksten.

Nyere tids arkitektur - opført efter 1940

Fredninger af bygninger fra 1950'erne, 60'erne og 70'erne har medført helt nye udfordringer for fredningsindsatsen. Bygninger opført efter 1940 er i modsætning til ældre arkitektur stort set ikke kortlagt. Disse bygninger udgør mere end 50% af den samlede bygningsmasse i Danmark. Kortlægning og udforskning af deres frednings- og bevaringsværdier er først lige begyndt.

By&Land ønsker at der skabes et overblik over bygningsmassen og kortlægning af tiden bygningstemaer som fx centralskoler, kollegier, biblioteksbygninger etc. Der er tale om større bygningskomplekser, der er planlagt i sammenhæng med det omgivende landskab og eller by, og som på sigt kan blive til værdifulde kulturmiljøer.

By&Land ønsker tilgange til registrering, værdisættelse, bevaring og fredning af bygningsmassen opført efter 1940. Det kendetegner tidens arkitektur, at skalaen er stor og materialevalget ofte er eksperimenterende. Det betyder en begrænset forståelse for denne tids bygninger og gør, at fredningsindsatsen har store udfordringer. Disse udfordringer peger på, at der skal tilføres ressourcer til området.

Økonomi

Øgede midler til såvel vedligeholdelse som restaureringsarbejder på fredede bygningerne er påkrævet.

Slots- og Kulturstyrelsen angiver, vi har ca. 9.000 fredede bygninger i Danmark. Offentlige tilskud til forbedringsarbejder på fredet bygninger er nede på ca. 36 mio. kr. svarende til ca. 4.000 kr. per fredet bygning. Det er tydeligvis ikke et tilstrækkeligt beløb til at sikre fredningsværdierne i bygninger, der spænder fra slotte til små fiskerhuse, vandmøller til svømmehaller og fabriksbygninger til ladegårde.

By&Land ønsker, der skabes økonomisk lighed for de fredede bygninger i hele landet. Fritagelsen for ejendomsskat favoriserer klart bygninger i de større byer, hvor grundskylden ofte er flere gange højere end på landet. Denne skævhed ønsker vi udjævnet. Landsforeningen foreslår også at ejendomme i yderområder tilskudsmæssigt bliver økonomisk tilgodeset i større omfang end ejendomme i de større byer, hvor slagspriser og anvendelse er langt mere favorabelt end i yderområderne.

De individuelle, vejledende handlingsplaner for de enkelte fredede bygninger er et godt skridt på vejen, men en uddybning og løbende opdatering er nødvendig, hvis fredningsværdierne skal sikres.

For at sikre en grundig dialog med ejere samt hurtig og effektiv sagsbehandling, bør Slots- og Kulturstyrelsen styrkes mandskabs- og ressourcemæssigt. Slots- og Kulturstyrelsen har i gennem flere år været udsat for væsentlige personalereduktioner.

Bevaringsværdige bygninger og kulturmiljøer

De bevaringsværdige bygninger er omfattet af fredningsloven. Imidlertid er det kommunerne, der optager de bevaringsværdige bygninger i deres kommune- og lokalplaner. Kommunerne er myndighed for landets bevaringsværdige bygninger.

By&Land konstaterer, det er de færreste kommuner, der prioriterer fastholdelse af bygnings-, landskabskulturelle og kulturmiljømæssige bevaringsværdier.

Kommunalbestyrelserne administrerer lokalplaner med bevaringssigte meget forskelligt. De såkaldt "bevarende lokalplaner" sikrer kun i ganske få kommuner reelt facaderne og deres bevaringsværdige detaljer. Sat på spidsen fungerer de i bedste fald som hensigtserklæringer.

By&Land ønsker at kommunerne pålægges et forpligtende ansvar for kulturmiljøerne og de bevaringsværdige bygninger. Det må

præciseres i lovgivningen, at beskyttelsen af de bevaringsværdige bygninger og kulturmiljøer er en forpligtigelse for kommunerne.

Registrering

By&Land ønsker, at alle bygninger, der er ældre end 50 år, får deres bevaringsværdier fastlagt og registreret. Det er igennem registrering og udpegning, bevaringsværdierne kan sikres. Det er således kommunernes opgave at registrere og opdatere tidligere registreringer. Det stiller store krav til ressourcer, kompetencer og politisk bevågenhed, og vi kan desværre konstatere at mange kommuner ikke påtager sig denne opgave.

By&Land ønsker, at kommunerne skal forpligtes til at registrere de bevaringsværdige bygninger (SAVE 1-4), og kulturmiljøer, og at disse registreringer løbende skal opdateres f.eks. hvert 10 år.

Det kommunale registreringsarbejde udføres bedst af den kommunale forvaltning, der gennem registreringen får et førstehåndskendskab til kommunens bevaringsværdige bygninger.

FBB-Databasen

(Databasen over Fredede og Bevaringsværdige Bygninger)

Det er vigtigt, at alle data lagres i en fælles offentlig database.

Det er af afgørende betydning, at der på landsplan kun findes én database for fredede og bevaringsværdige bygninger, og at denne database er offentlig tilgængelig, informativ og nem at anvende. Dette gælder for kommunerne som for landets borgere.

Lokalplaner med bevaringssigte

By&Land ønsker at det skal gøres obligatorisk for kommunerne at udarbejde lokalplaner med bevaringssigte for historiske bykerner og udpegede kulturmiljøer.

By&Land ønsker, det skal gøres obligatorisk for kommunerne at udarbejde temaplaner med bevaringssigte for alle bevaringsværdige bygninger, der ligger uden for et områdedækket af en bevarende lokalplan. Et godt eksempel er Gentofte kommune lokalplan nr. 380.

Selvstændige landskabsarkitektoniske værker

By&Land anbefaler, at selvstændige landskabsarkitektoniske værker udvides til også at omfatte bevaringsværdige landskabsarkitektoniske værker på lige fod med bevaringsværdige bygninger.

Økonomi

Det er vigtigt at målrette øgede statslige økonomiske midler til de bevaringsværdige bygninger. Det bør anerkendes, at bevaringsværdige bygninger er af stor værdi for vore bymiljøer og

at de er mere omkostningstunge end almindelige bygninger. En ejer af en bevaringsværdig ejendom har ingen direkte økonomisk begunstigelse.

By&Land ønsker, at der skal ydes økonomisk støtte til såvel vedligeholdelse som restaureringsarbejder til facaderne på de bevaringsværdige bygninger. Disse midler bør øges væsentligt for bygninger med høj bevaringsværdi (Save 1). For at opnå støtte skal bygningsarbejderne sikre eller øge bevaringsværdierne. Øges bevaringsværdierne øges tilskuddets størrelse.

By&Land ser med stor bekymring på de aktuelle nedskæringer på byfornyelsesmidlerne.

København, den 16. maj 2018